

Ing. Karla Foltisová

Nauka o podniku ~ 6. seminář

**SILESIAN
UNIVERSITY**

SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Náklady

$$N = f(Q) \rightarrow v * Q + FN \text{ neboli } VN + FN$$

kde

FN ... celkové fixní náklady [Kč]

v ... jednotkové variabilní náklady [Kč/ks, Kč/kg, Kč/l, ...]

VN ... celkové variabilní náklady

Q ... objem produkce [ks, kg, l, ...]

Tržby

SILESIA
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

$$T = (p * Q)$$

kde

p ... prodejní cena za kus [Kč/ks]

Q ... objem produkce [ks, kg, l, ...]

Výsledek hospodaření

- Srovnáváme výnosy/tržby a náklady podniku.
- Výsledkem je nulový zisk, zisk nebo ztráta.

$$VH = V - N$$

$$VH = T - N$$

kde

VH ... výsledek hospodaření

V ... celkové výnosy

T ... celkové tržby

N ... celkové náklady

Výsledek hospodaření

- **Tržby** spočítáme jako **cena * množství** → $T = p * Q$
- **Náklady** spočítáme jako **var. + fixní náklady** → $N = VN + FN$
můžeme rozepsat jako $N = v * Q + F$

$$VH = T - N$$

$$VH = p * Q - (v * Q + FN)$$

$$VH = Q * (p - v) - FN$$

Bod zvratu

- Takový objem produkce (Q_{bz}), kdy je výše tržeb (T) ve stejné výši jako celkové náklady (N). Tím pádem je výsledek hospodaření (VH) nulový.

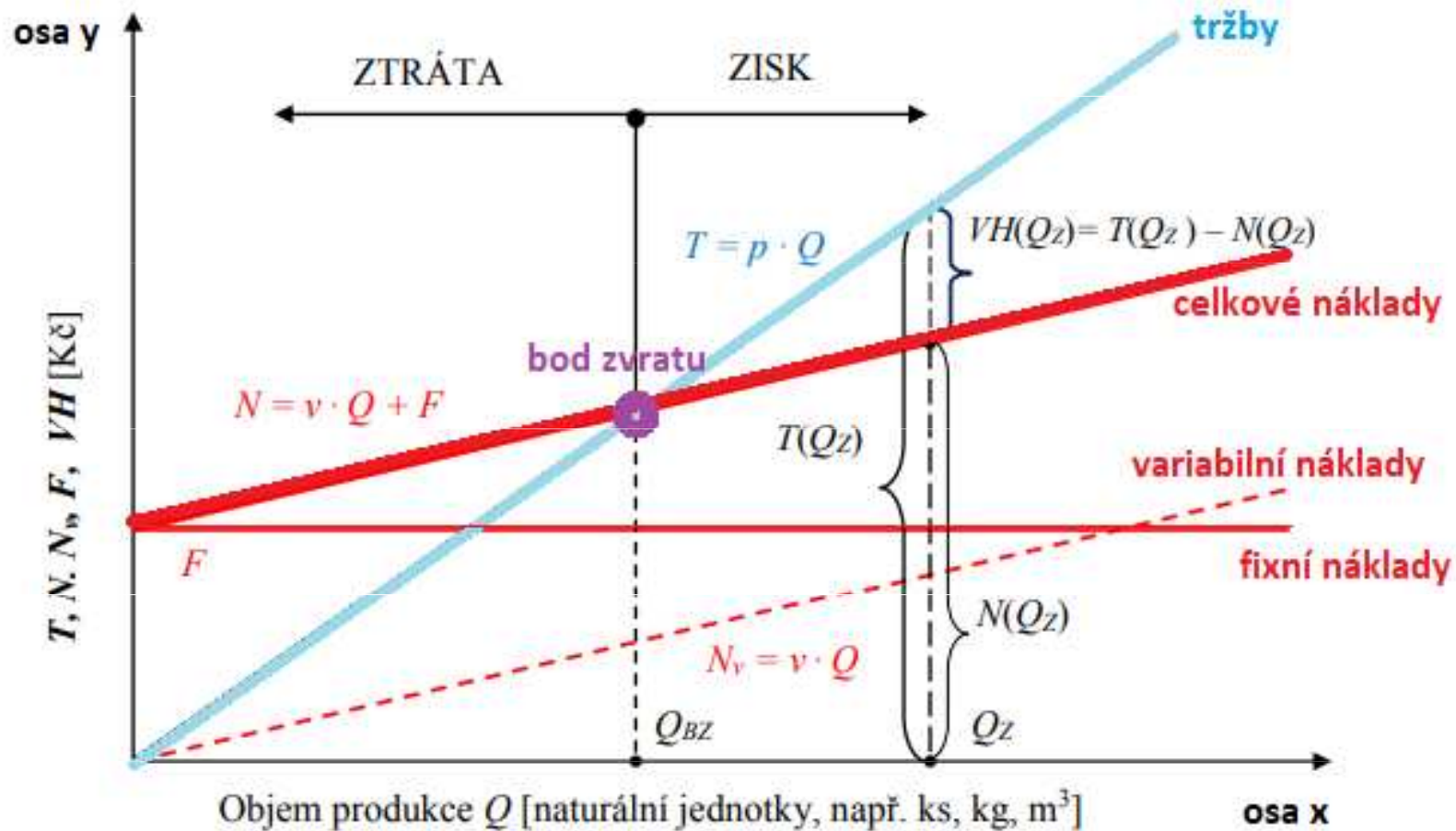
$$VH = 0$$

$$0 = (p * Q_{bz}) - (v * Q_{bz} + FN)$$

nebo

$$Q_{bz} = F / (p - v)$$

Diagram bodu zvratu

Limitní cena

- Definuje **maximální nákupní** cenu nebo **minimální prodejní** cenu.

$$VH = 0$$

$$0 = (p_{lim} * Q) - (v * Q + FN)$$

nebo

$$p_{lim} * Q - v * Q = FN$$

nebo

$$p_{lim} = F / Q + v$$

Základní ukazatele ekonomického hodnocení efektivnosti podnikatelské činnosti

- V podnikání se všechny činnosti snaží **přeměnit určité zdroje** (jako peníze, čas a práci) **na něco užitečného nebo hodnotného**. Chceme, aby tyto činnosti přispívaly k tomu, abychom vydělali peníze a zlepšili si svou finanční situaci.
- Rozlišujeme různé způsoby, jak změřit, jak dobře se nám daří. To může být třeba zisk, úspora nákladů, efektivita nebo to, jak dobře jsme zhodnotili peníze, které jsme do činností investovali.

Kritéria ekonomické racionality uskutečňování konkrétních aktivit

Když porovnáváme náklady a výnosy, můžeme určit, zda jsou naše aktivity ekonomicky racionální, což je způsob, jakým říkáme, jestli se nám to vyplatí.

- 1. Hospodárnost** – ve formě úspornosti a výtěžnosti ekonomická účinnost.
- 2. Vynaložených nákladů** – poměr výnosů a vynaložených nákladů.
- 3. Efektivnost transformace** – posuzování dosažených efektů ve vztahu k zadaným úkolům a cílům.

Celkové a průměrné náklady

U **celkových nákladů** vyjádříme **všechny složky nákladů**, které se podílely na vzniku objemu produktů, které podnik ve sledovaném období realizoval. Když roste objem produkce, rostou i celkové náklady podniku.

$$N = f(Q) \quad \dots \text{Kč}$$

Průměrné náklady $\emptyset N$ vypočítáme jako podíl celkových nákladů na jednotku produkce za sledované období, používáme pouze při homogenní produkci.

$$\emptyset N = N / Q \quad \dots \text{Kč / jednotka}$$

Přítůstkové náklady

Přírůstkové náklady ΔN jsou chápány jako hraniční náklady. Změna v celkových nákladech při změně v poskytované produkci o jednotku produkce. **Kde období 1 je období se změnou produkcí a změněnými náklady, období 0 je období s původní produkcí a náklady:**

$$\Delta N = \frac{N_1 - N_0}{Q_1 - Q_0} = \frac{\Delta N}{\Delta Q} \quad \dots \text{Kč / jednotka}$$

Tento výpočet se využije při analýze krátkodobých rozhodnutí o objemu produkce a maximalizaci zisku.

SILESIA
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Co jsou přímé náklady?

Přímé náklady jsou náklady, které jsou přímo spojeny s výrobou nebo poskytováním produktů nebo služeb.

Patří sem: Náklady na suroviny, pracovní sílu a všechny další náklady přímo spojené s výrobou nebo službami.

Hrubé rozpětí

- HR je dáno jako rozdíl mezi výnosy (V) a přímými náklady (PN).

$$HR = V - PN$$

- Cílem podniku je podporovat růst hrubého rozpětí, které pak slouží k „úhradě“ nepřímých nákladů a potažmo tvorbě zisku.

Pokud podnik vydělá 100 000 Kč (výnosy) a jeho přímé náklady činí 70 000 Kč, hrubé rozpětí by bylo 30 000 Kč (100 000 Kč - 70 000 Kč). To znamená, že podnik má hrubý zisk – rozpětí ve výši 30 000 Kč.

Rentabilita nákladů - výnosnost

- Výnosnost udává, kolik korun zisku (Z) nám přinese jedna vynaložená koruna nákladů (N).
- Vyjadřujeme ho v absolutní hodnotě nebo v procentech.

**Výpočet nám říká, jak efektivně firma zvládá omezovat své náklady.
Vyšší rentabilita nákladů znamená, že firma efektivně snižuje své náklady.**

$$R_N = Z / N$$

Rentabilita výnosů - výnosnost

- Výnosnost udává, kolik korun zisku (Z) nám přinese jedna vynaložená koruna výnosů (V).
- Vyjadřujeme ho v absolutní hodnotě nebo v procentech.

Výpočtem zjišťujeme, jak efektivně firma využívá své příjmy.

Vyšší rentabilita výnosů znamená, že firma efektivně využívá své příjmy.

$$R_V = Z / V$$

Koeficient hrubého rozpětí

- Z tohoto ukazatele můžeme zjistit, kolik procent z 1 Kč tržeb tvoří hrubé rozpětí (mezní výnos, marže).

$$k_{HR} = HR / Tržby \cdot 100 [\%]$$

- Mezní výnos vyjadřuje, kolik jednotkový nárůst vstupu přispívá k růstu výstupu. Pomáhá při rozhodování, kolik vstupů (např. pracovní síla, materiály) použít při výrobě, aby firma dosáhla optimálního výsledku s ohledem na své náklady a výnosy.
- Marže je rozdíl mezi cenou prodeje a náklady na výrobu nebo poskytování produktů a služeb. Odráží ziskovost na produktu / službě.

Nákladová účinnost

- Udává, kolik korun výnosů připadá na jednu korunu nákladů (celkových nebo vybraných).
- **Pro podnik je přínosné, aby tato hodnota dlouhodobě rostla.**
- **NÚ by měla být vyšší jak 1.**

$$NÚ = V / N$$

Nákladovost

- Je opakem nákladové účinnosti.
- Někdy nazýváme jako **haléřový ukazatel nákladů** nebo **nákladová náročnost výnosů**.
- **Doporučená hodnota je nižší než 1.**

$$H = N / V$$

Procentní změna nákladů na korunu výnosů

- Ukazuje úsporu (-) nebo překročení (+) nákladovosti oproti předchozímu období v procentech.

$$PZ = \frac{H_1 - H_0}{H_0}$$

- **H0** je nákladovost podniku v minulém roce.
- **H1** je plánována nebo očekávaná nákladovost v běžném roce.

**SILESIA
UNIVERSITY**
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Je čas na práci v
týmu 😊

**SILESIA
UNIVERSITY**
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Have a Nice Day!

A simple hand-drawn smiley face consisting of a circle with two dots for eyes and a curved line for a smile.